

Jak pomóc swojemu dziecku wybrać szkołę Ponadgimnazjalną i zawód

Poznaj swoje dziecko i pomóż mu odkryć jego możliwości.

Kluczem do podjęcia decyzji o wyborze szkoły ponadgimnazjalnej i zawodu jest poznanie

samego siebie tzn. tego, co nas interesuje, jakie mamy talenty, umiejętności, cechy

charakteru itd. Warto poświęcić czas na zebranie informacji o możliwościach dziecka.

Nastolatek czerpie informacje o sobie od rówieśników, nauczycieli i swoich bliskich.

Rodzice mogą bardzo dużo powiedzieć swojemu dziecku o nim samym. Rodzice są tymi osobami, które na co dzień obserwują dzieci w rozmaitych sytuacjach, w czasie wykonywania różnych zadań. Można powiedzieć, że rola rodzica w rozpoznawaniu możliwości dziecka jest nie do przecenienia. I choć każdy rodzic zna swoje dziecko, to przed dokonywaniem ważnych wyborów i podejmowaniem decyzji o przyszłym zawodzie warto nazwać zainteresowania, zdolności, porozmawiać o wartościach jakie są dla dziecka ważne. Na co zwracać uwagę? O czym rozmawiać?

Zainteresowania

Każdy człowiek ma pewne zainteresowania, choć nie zawsze potrafi je nazwać i o nich mówić. Obserwując dziecko, można zauważyć, że dużo czasu i uwagi poświęca ono, np. niektórym przedmiotom szkolnym, zajęciom pozalekcyjnym czy pozaszkolnym. Zainteresowania mają wpływ na zachowania młodych ludzi. Uczniowie, którzy interesują się danym tematem, chętniej go zgłębiają i poszerzają wiedzę. Można zaobserwować zależność między ich zainteresowaniami a tym, czego lubią się uczyć. Na przykład jeśli dziecko interesuje się chemią, to chętnie będzie brało udział w konkursach z tej dziedziny lub zaangażuje się w zajęcia koła chemicznego. Takich działań raczej nie podejmie dziecko, które twierdzi, że chemia to strata czasu.

Często zdarza się również, że nastolatek interesuje się czymś, co nie jest bezpośrednio powiązane z nauką szkolną, np. modą, czy motoryzacją.

Określenie zainteresowań sprzyja identyfikacji młodego człowieka z wybranymi obszarami zawodowymi oraz zachęca do poszukiwań informacji o zawodach charakterystycznych dla danego obszaru. Warto również zastanowi

się jakie przedmioty szkolne lubi Twoje dziecko,

z których ma najlepsze oceny? **A czym interesuje się Twój syn/Twoja córka?**

Zdolności

Zdolność można traktować jako pewną sprawność do wykonywania czynności lub możliwości, dzięki którym człowiek zdobywa wiadomości, umiejętności, sprawności. Najczęściej wyróżnia się zdolności ogólne, do których zalicza się inteligencję, spostrzegawczość, wyobraźnię, zręczność oraz zdolności specjalne, ukierunkowane przedmiotowo, np. językowe, matematyczne, muzyczne, plastyczne, techniczne czy sportowe. Warto o uzdolnieniach rozmawiać z dziećmi, gdyż one kojarzą je głównie z działalnością artystyczną. A przecież dziecko może być uzdolnione językowo, bo szybko i efektywnie uczy się języków obcych. Takie właśnie przejawy uzdolnień u dzieci można wykorzystać podczas planowania dalszej kariery edukacyjnej. **Jakie zdolności ma Twój syn/Twoja córka?**

Umiejętności

Można zastanawiać się nad tym, co dziecko umie robić. Oczywiście trudno tu mówić o umiejętnościach zawodowych, choć zdarzają się uczniowie, którzy mają już pewne umiejętności, bo czymś konkretnie się interesują (np. informatyką, motoryzacją). Często podpatrują osoby wykonujące interesujące ich zawody, spotykają się z nimi i pomagają w wykonywaniu prac, np. naprawa samochodu. Rodzice mogą zaobserwować u swoich dzieci także inne umiejętności, które zwykle się nazywają ponadzawodowymi czy kluczowymi. Trudno jest je przyporządkować tylko do jednego ściśle określonego zawodu. Jako przykładowe można wymienić, np. radzenie sobie ze stresem, wyszukiwanie informacji, zarządzanie czasem, planowanie itd.

Wartości

Wartości to podstawowe kryterium-przewodnik w kształtowaniu postaw człowieka w stosunku do wydarzeń, zjawisk, przedmiotów i ludzi. Są źródłem motywacji i osobistych działań w danej dziedzinie, świadomym wyobrażeniem tego, co jest ważne, na zdobyciu czego człowiekowi najbardziej zależy. Nie warto wybierać zawodu pozostającego w sprzeczności z preferowanymi wartościami. O wartościach trzeba rozmawiać, gdyż dzieci rzadko wiążą to zagadnienie z wyborami edukacyjno-zawodowymi. Jeśli np. ktoś ceni sobie niesienie pomocy innym, angażuje się w różne akcje pomocowe, wolontariat, to może to być wskazówka, że w przyszłości wybierze dla siebie profesję z grupy zawodów społecznych. Natomiast jeśli dla kogoś wartością jest niezależność, to raczej nie wybierze zawodu, w którym trzeba podporządkowywać się przełożonym i wykonywać polecenia służbowe. **Jakie wartości są ważne dla Twojego syna/Twojej córki?**

Temperament

Temperament to zbiór cech charakterystycznych dla danej osoby. Jedni potrafią długo wykonywać monotonne zajęcie, nie odczuwając znużenia, innych po minucie dopada zniecierpliwienie i zniechęcenie. Jedni potrzebują ludzi wokół, inni wolą samotność. Różnice w reagowaniu na te same bodźce związane są właśnie z temperamentem, stąd np. trudno sobie wyobrazić kogoś, kto jest żywiołowy, ekspresyjny, wykonującego pracę laboranta, która wymaga spokoju i długotrwałej koncentracji na zadaniu. Obserwacje w tym zakresie także mogą dostarczyć informacji, które będą przydatne w szukaniu pomysłów na karierę zawodową dziecka. **Jaki temperament ma Twój syn/Twoja córka?**

Cechy charakteru

Słowo charakter oznacza względnie trwałe właściwości postępowania człowieka, w których wyraża się jego stosunek do innych ludzi, do samego siebie, do własnego działania. Cechy charakteru są zauważalne w zachowaniu, działaniu, uczuciach i emocjach, które jesteśmy w stanie kontrolować, wpływać na nie i je kształtować. Planując drogę zawodową, warto je poznać. Do tego można oczywiście zachęcać także dzieci. Przykładowo, jeśli ktoś jest bardzo dokładny, to szybciej odnajdzie się w zawodach wymagających dużej precyzji niż ktoś dla kogo są to cechy zupełnie obce. **A jaki charakter ma Twój syn/Twoja córka?**

Możliwości intelektualne

Analizując potencjał dziecka, gdy rozważamy wybór szkoły ponadgimnazjalnej i zawodu, warto odpowiedzieć na kilka pytań dotyczących dotychczasowych szkolnych osiągnięć:

- 🔗 Jak radzi sobie z nauką?
- 🔗 Jakie ma oceny?
- 🔗 Jakie ma zasoby wiedzy i umiejętności?

Na powyższe pytania warto poszukiwać odpowiedzi razem z dzieckiem. Można także porozmawiać z wychowawcą klasy, do której uczęszcza.

Stan zdrowia

Jeśli dziecko jest pod opieką jakiejś specjalistycznej poradni, to trzeba zapytać lekarza, czy nie ma przeciwwskazań do wykonywania wybranego przez dziecko zawodu. Nie należy wybierać zawodu, do wykonywania którego uczeń ma przeciwwskazania zdrowotne.

W „Informatorze o zawodach szkolnictwa zawodowego” przy każdym zawodzie podane są m.in. informacje o kompetencjach społecznych ważnych w danym zawodzie. Można od tego zacząć rozmowę o tym, czy dany zawód jest odpowiedni dla twojego dziecka. Poniżej pokazane są dwa przykłady opisów dla zawodów z tej samej grupy branżowej: technika rachunkowości i technika organizacji reklamy. Jak sądzisz, w którym z nich Twoje dziecko lepiej się odnajdzie?

Co warto wiedzieć o zawodach?

Poszukiwanie wiadomości o zawodach jest bardzo ważnym krokiem w procesie podejmowania

decyzji edukacyjnych i zawodowych. Ryzykowne jest wybieranie zawodu bez rzetelnej, aktualnej i wyczerpującej informacji o nim.

Jeśli Twoje dziecko jest zainteresowane jakimś konkretnym zawodem, to dobrze jest dowiedzieć się o nim jak najwięcej. Jakich informacji szukać? Na co zwrócić uwagę?

Przede wszystkim dobrze będzie, jeśli dziecko (rodzic także) dowie się:

- 🔗 jakie czynności zawodowe wykonuje osoba w danym zawodzie,
- 🔗 jakie są wymagania wobec osób zainteresowanych określonym zawodem,
- 🔗 w jakich warunkach wykonuje się pracę w danym zawodzie,
- 🔗 jakie są przeciwwskazania do pracy w danym zawodzie (kto nie powinien wykonywać tego zawodu głównie ze względu na stan zdrowia),
- 🔗 jakie trzeba mieć wykształcenie, by zdobyć kwalifikacje zawodowe,
- 🔗 jakie są możliwości doskonalenia zawodowego, poszerzania zakresu kompetencji w zawodzie,
- 🔗 jakie są szanse na znalezienie pracy,

Zdobycie aktualnej, rzetelnej informacji o zawodach to krok do wyboru profesji, która dziecka nie rozczaruje. Jeśli nastolatek wybierze zawód na podstawie wiedzy o sobie i swoich możliwościach, funkcjonujących zawodach oraz rynku pracy, istnieje duża szansa na to, że wybrany zawód okaże się jego pasją. Rozmowy o zawodach można zacząć od rozmów z rodziną i znajomymi albo od poszukania informacji w różnych publikacjach czy Internecie.

Źródła informacji o szkołach ponadgimnazjalnych

Informacji o szkołach ponadgimnazjalnych rodzice mogą szukać razem z dziećmi.

Warto zajrzeć na wybrane strony internetowe:

- 🔗 www.men.gov.pl
- 🔗 www.koweziu.edu.pl
- 🔗 www.ore.edu.pl
- 🔗 WWW kuratorium oświaty funkcjonującego w danym województwie
- 🔗 WWW szkół ponadgimnazjalnych

Są również inne źródła informacji:

- 🔗 spotkania z przedstawicielami szkół ponadgimnazjalnych,
- 🔗 doradcy zawodowi zatrudnieni w szkole lub w poradni psychologiczno-pedagogicznej, urzędach pracy lub inne osoby realizujące zadania z zakresu doradztwa zawodowego w szkołach,
- 🔗 nauczyciele,
- 🔗 rodzina, znajomi,
- 🔗 targi edukacyjne, prezentacje szkół ponadgimnazjalnych(w Gdyni od wielu lat odbywają się na przełomie marca- kwietnia w Zespole Szkół Sportowych)
- 🔗 tzw. „Drzwi Otwarte” szkół, akcje promocyjne szkół,
- 🔗 informatory szkolne, broszury, ulotki,
- 🔗 prasa lokalna,

 media,
 tzw. poczta pantoflowa

Opracowała:

Violetta Lip (na podstawie materiałów KOWEZIU)